

Títol: Les exigències del consumidor informat.

Autors: Organització de Consumidors i Usuaris de Catalunya (OCUC)

Àmbit en què es considera incloure el resum: El repte del diàleg món urbà/ món rural

Darrerament des de moltes entitats socials i ecologistes s'està promovent l'actitud crítica del consumidor davant l'amplia oferta de productes i serveis del mercat. És evident que com a consumidors, amb la nostra opció de compra, podem influir en els mètodes de producció i comercialització en pro dels nostres interessos, existeixen nombrosos precedents que així ho avalen. L'important és analitzar quins són els interessos dels consumidors, és a dir, quins són els requisits imprescindibles que han de complir els productes i serveis i quins els hi atribueixen un valor afegit real. Entre la varietat de productes i serveis que adquirim, cal posar una especial atenció en la compra de productes alimentaris, tan pel percentatge de diners dels pressupost familiar que s'hi dedica com per la relació directa de l'alimentació en la salut i benestar de les persones.

En primer lloc cal destacar la higiene i la seguretat alimentaria com a requisits fonamentals dels productes alimentaris. Actualment existeix una legislació estricta que regula la posada a la venda dels productes, no obstant, cal que el consumidor estigui informat sobre els requisits que han de presentar els productes de forma obligatòria per tal de poder controlar aspectes com l'etiquetatge i les condicions que presenten els punts de venda.

Tot i que des de les administracions públiques es garanteix la inspecció, control i seguiment dels productes alimentaris que es troben al mercat, el consumidor, bona part degut a les consecutives crisis alimentaries que s'han produït, comencen a exigir productes de qualitat addicional. Cal denunciar que moltes empreses, adonant-se de les possibilitats d'increment de venda que s'obren si es diferencia el seu producte com a producte de qualitat, han destacat propietats curatives i dietètiques dels seus productes argumentant fonaments científics com a mínim qüestionables.

En aquest nou marc de conscienciació ciutadana estan prenent força els productes alimentaris de producció i elaboració catalana que aporten diferents beneficis socials i ambientals. Darrerament s'ha anat desvinculant les zones de producció d'aliments dels punts de venda, l'adquisició de productes de proximitat aporta una garantia de traçabilitat del producte al consumidor. La compra de productes de proximitat també enforteixen els vincles entre les zones rurals i urbanes de Catalunya, molt afeblides a causa, principalment, de la universalització de la gran distribució (venta de productes via internet, internacionalització de marques, marques blanques, etc.) que ha difuminat la figura del pagès com a professional que aporta els subministraments bàsics a la població. La consolidació de la població rural és fonamental per aconseguir un equilibri territorial i demogràfic al llarg del territori.

D'altra banda, la revitalització de la pagesia és l'única opció per garantir la riquesa paisatgística de les zones rurals i la biodiversitat. Pel que fa al paisatge, és un dels potencials més destacats de Catalunya com ho avala la seva tradició turística. Pel que fa a la diversitat d'espècies cultivades, és la base de la riquesa gastronòmica del país, les propietats beneficioses de la dieta mediterrània han travessat totes les fronteres consolidant-se com a model alimentari saludable i equilibrat. Aquest darrer punt és especialment rellevant en el context actual de revalorització de la gastronomia com a tret identificatiu de la cultura d'un país. Els mètodes de cultiu també tenen una implicació directa en la biodiversitat natural de l'entorn, ja que influeix directament en les espècies vegetals i animals en estar en interacció contínua.

Davant aquesta nova demanda del consumidor d'aliments socialment i ambientalment respectuosos, al mercat trobem una àmplia gamma de productes amb un gran potencial de desenvolupament. Entre ells caldria destacar els aliments ecològics i de producció integrada. De l'agricultura i la ramaderia ecològica s'obtenen productes de màxima qualitat que s'han obtingut respectant el medi ambient i sense utilitzar productes químics de síntesi com adobs químics, hormones o plaguicides. A Catalunya el seu control i certificació és dut a terme pel Consell Català de la Producció Agrària Ecològica. La producció integrada es caracteritza per l'obtenció de productes agroalimentaris de qualitat minimitzant l'ús de productes agroquímics i d'adobs. L'organisme d'inspecció i certificació és el Consell Català de la Producció Integrada.

També estan prenent força els productes de comerç just com a alternativa al comerç estàndard que garanteix les condicions de vida i de treball dignes dels productors i un preu raonable i estable pels productes. Cal destacar la recent aprovació a l'estat espanyol de l'etiquetatge Trade Fair del Fairtrade Labelling Organizations International.

A nivell de síntesi, perquè el ciutadà pugui dur a terme una compra responsable de productes ha de disposar del màxim d'informació sobre aquests. D'aquesta manera podrà realitzar la seva opció de compra fent valer els seus interessos, que no són altres que la qualitat del producte i la minimització de les repercussions socials i ambientals que origina la seva producció, transformació, comercialització i eliminació un cop esdevé un residu. L'element prioritari d'informació al consumidor és l'etiquetatge, que ha de contenir informació bàsica, com el país de producció, els ingredients i altres dades d'interès com la metodologia de producció utilitzada.